

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 703)

Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Bursa Milletvekili Turhan Tayan, Samsun Milletvekili İhsan Saraçlar ile Sakarya Milletvekili Nevzat Ercan'ın; 4 Aralık 1994 Günü Milletvekili Ara Seçimi Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/1153)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4 Aralık 1994 Günü Milletvekili Ara Seçimi Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz Gereğesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Turhan Tayan	İhsan Saraçlar	Nevzat Ercan
Bursa	Samsun	Sakarya
DYP Grup Başkanvekili	DYP Grup Başkanvekili	DYP Grup Başkanvekili

**4 ARALIK 1994 GÜNÜ MİLLETVEKİLİ ARA SEÇİMİ YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

Milletvekili genel seçiminden bugüne kadar onüç ilde yirmiiki milletvekilliği boşalmış bulunmaktadır.

Bu hal Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerek illerin, gerekse siyasî partilerin temsil oranlarında büyük değişikliklere sebep olduğundan bu milletvekillikleri ile, seçimlerin başlangıç tarihine kadar boşalacak milletvekillikleri için ara seçim yapılması zarurî hale gelmiştir.

Bu itibarla, bahis konusu illerdeki boşalmış milletvekillikleri ile seçimin başlangıç tarihine kadar boşalacak milletvekillikleri için 4 Aralık 1994 Pazar günü milletvekili ara seçimi yapılmasında fayda mülâhaza edilmiş bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Halen 13 ilde 22 milletvekilliği boşalmış durumdadır. Maddede bu iller sıralanmış ve ayrıca seçimin başlangıç tarihine kadar boşalacak milletvekilliği olursa, bunlar için de seçim imkânı muhafaza edilmiştir; Seçim Takvimininin, 4 Aralık 1994 günü oy verilecek şekilde tanzimi hususunda Yüksek Seçim Kurulu yetkili kılınmıştır.

Madde 2. – Bu seçimlerde kullanılacak seçmen listelerinin güncelleştirilmesi hususu tanzim edilmektedir.

Madde 3. – Bu ara seçimlerde adayların parti dışı çalışmalarını ve aynı partiden diğer adayları yıpratıcı faaliyetlerini önlemek üzere adaylar için tercih işareti konması usulü kaldırılmaktadır.

Madde 4. – Seçim çevresi barajı 1991 yılı milletvekili genel seçimlerindeki oranlar olarak kabul edilmiştir.

Madde 5. – Ara seçimler için Yüksek Seçim Kuruluna bütçeden imkân temini hususu tanzim edilmiştir.

Madde 6. – Siyasî partilerin milletvekili seçimlerine katılabilmelerine dair şartların bu defaki ara seçimler için aranmaması ve 20 Eylül 1994 tarihine kadar kurulmuş bütün partilerin iştirak edebilmeleri mümkün kılınmaktadır.

Madde 7. – Birleşik oy pusulası kâğıt eb'adına partilerin tamamını ve bağımsızları sığdırabilmek için sütunların daraltılması temin edilmektedir.

Madde 8. – Bu ara seçimler için seçimlerle ilgili kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanması hükme bağlanmaktadır.

Madde 9. – Bu ara seçimlerde siyasî partilerin seçilecek milletvekili sayısının iki katı aday göstermeleri yerine, seçilecek milletvekili sayısınca aday göstermeleri hükmü getirilmektedir.

Madde 10. – Yürürlük maddesidir.

Madde 11. – Yürütme maddesidir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas : 2/1153

27.9.1994

Karar : 12

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlığımızca, 22 Eylül 1994 tarihinde Komisyonumuza gönderilen Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Bursa Milletvekili Turhan Tayan, Samsun Milletvekili İhsan Saraçlar ile Sakarya Milletvekili Nevzat Ercan'ın; 4 Aralık 1994 Günü Milletvekili Ara Seçimi Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27 Eylül 1994 tarihli toplantısında Devlet Bakanı Bekir Sami Dağ, İçişleri Bakanı Nahit Menteşe, Adalet Bakanlığı temsilcileri ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanının da katılımıyla incelenmiştir.

Teklif, milletvekili genel seçiminden bugüne kadar Adana, Adıyaman, Ankara, Batman, Bursa, Diyarbakır, Isparta, İstanbul, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak ve Van illerinde boşalmış olan yirmi-iki milletvekilliği için 4 Aralık 1994 tarihinde ara seçim yapılmasını ve bu seçimde uygulanacak kuralları öngörmektedir.

Komisyonumuz, Anayasanın 78 inci maddesinin üçüncü fıkrası doğrultusunda boşalan yirmi-iki milletvekilliğinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerek illerin gerekse siyasi partilerin temsil oranında büyük değişikliğe neden olduğunu gözönüne alarak, teklifi olumlu karşılamış ve maddelerinin görüşülmesine geçmiştir.

Teklifin 1 inci maddesinin ilk fıkrası "seçim tarihine kadar boşalacak milletvekilleri" ibaresinin cümlede başında sayılan onüç ili de kapsadığını açıkça belirtmek için "bu ve diğer illerde" ibaresinin eklenmesiyle kabul edilmiştir.

6 Kasım 1994 tarihinde yapılacak mahalli idareler ara seçiminin oy verme gününün de 4 Aralık 1994 tarihi olması, gerek emek gerekse tasarruf yönünden uygun görülmüş, bu düzenlemeyi içeren bir metin ikinci fıkra olarak 1 inci maddeye eklenmiştir.

Son fıkra, eklenen ikinci fıkraya uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Teklifin "güncelleştirme" yi düzenleyen 2 nci maddesi terhis olan askerlerle, yeni atanan memurların da sandık seçmen listelerine eklenmesini düzenleyen değişiklikle kabul edilmiştir.

3 üncü madde, 1 inci madde de yapılan düzenleme nedeniyle "ara seçimin", "milletvekili ara seçimi" olduğunun belirtilmesi ile kabul edilmiştir.

Teklifin 4 üncü maddesi, bu milletvekili ara seçiminde uygulanacak olan seçim çevresi barajının % 20 olarak değiştirilmesiyle kabul edilmiştir.

5 inci madde aynen kabul edilmiştir.

6 ncı madde, bu milletvekili ara seçimine katılan siyasî partilere Devletçe yardım yapılmasını düzenleyen bir fıkranın eklenmesiyle kabul edilmiştir.

7 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Bu milletvekili ara seçiminde kullanılacak birleşik oy pusulalarında siyasi parti ve bağımsız adayların kur'a esasına göre yerleştiriliş biçimini Yüksek Seçim Kurulunun belirlemesini öneren bir düzenleme 8 inci madde olarak metne eklenmiştir.

Teklifin 8 inci ve 9 uncu maddeleri 9 ve 10 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Bu milletvekili ara seçiminde bağımsız adayların yatırdıkları teminatların Hazineye irad kaydedilmesini hükme bağlayan bir düzenleme de 11 inci madde olarak metne eklenmiştir.

Teklifin yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 10 ve 11 inci maddeleri 12 ve 13 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Mahalli idareler ara seçiminin oy verme gündünün de 4 Aralık 1994 olarak kabul edilmesi nedeniyle, teklifin başlığı da buna uygun olarak değiştirilmiştir.

Komisyonumuz, seçim takviminin işlemeye başlayabilmesi için teklifin bir an önce kanunlaşmasında yarar görmüş, İçtüzüğü'nün 53 üncü maddesine göre Genel Kurulda öncelikle görüşülmesinin istenmesini de kararlaştırmıştır.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Şerif Ercan
Edirne
Üye
Yüksel Yalova
Aydın
Üye
Aydın Güven Gürkan
İçel
Üye
Ali Oğuz
İstanbul
Muhalifim
Üye
Erdal İnönü
İzmir
Üye
Münif İslamoğlu
Kastamonu
Üye
Tevfik Diker
Manisa

Kâtip
Rahmi Özer
Çanakkale
Üye
M. Vehbi Dinçerler
Ankara
(2. ve 10. maddelerde muhalefetim var)
Üye
Beytullah Mehmet Gazioğlu
Bursa
Üye
İ. Kaya Erdem
İzmir
Üye
Sadık Avundukluoğlu
Kırıkkale
Üye
Mehmet Keçeciler
Konya
Üye
C. Sadık Keseroğlu
Sinop

Üye
Lutfullah Kayalar
Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

1. - Seçim tarihinin 6 Kasım 1994'e çekilmesi halinde daha uygun mevsim şartlarında seçim yapılabileceğinden, katılımın yüksek olması sağlanabilecektir. Bu ara seçimlerde partilerin kazancından ziyade katılım oranının yüksek olmasının önemi açıkça bellidir. Böyle bir sonuç, uluslararası arenada Türkiye'nin özellikle güneydoğu bölgesi hakkında çıkarılan birtakım haksız iddiaların yürütülmesine imkân verecektir.

2. - 28.12.1993 tarih, 3959 Sayılı Kanunun 2 nci maddesi yürürlükle olmadığı için ve 298 sayılı Kanunda özel radyo ve televizyonlar hakkında hüküm bulunmadığı için, ayrıca, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun özel radyo ve televizyonların milletvekili ara seçimlerde ve yerel ara seçimlerdeki yükümlülükleri hakkında bir düzenlemesi bulunmadığından dolayı, bu seçimlerde propaganda ile ilgili kanunî düzenleme boşluğu bulunmaktadır. Komisyonunda gündeme getirilmesine rağmen, bu maddede bir değişiklik yapılmadığından bu maddeye muhalifim.

27.9.1994

M. Vehbi Dinçerler
Ankara

DOĞRU YOL PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ BURSA MİLLETVEKİLİ
TURHAN TAYAN, SAMSUN MİLLETVEKİLİ İHSAN SARAÇLAR İLE SAKARYA
MİLLETVEKİLİ NEVZAT ERCAN'IN TEKLİFİ

4 Aralık 1994 Günü Milletvekili Ara Seçimi Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. – Adana, Adıyaman, Ankara, Batman, Bursa, Diyarbakır, Isparta, İstanbul, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak ve Van illerinde boşalmış olan yirmiiki milletvekilliği ile seçimin başlangıç tarihine kadar boşalacak milletvekillikleri için 4 Aralık 1994 günü ara seçim yapılacaktır.

Seçimin başlangıç tarihi ve seçimlerle ilgili diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulunca oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

MADDE 2. – Bu seçimlerde 27 Mart 1994 günü yapılan Mahallî İdareler Seçimlerinde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme, sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması ve listede ismi bulunmayanların listeye ilavesi suretiyle olur. Bu suretle oluşan listeler başka bir ilan vesair işleme tabi tutulmadan çoğaltılarak sandık seçmen listesi olarak kullanılır. Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

MADDE 3. – Bu ara seçimlerde oy pusulalarında adaylar için tercih işareti konmaz.

MADDE 4. – Bu ara seçimde iki, üç milletvekili çıkaracak seçim çevrelerinde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen seçim çevresi barajı % 25'tir. Bu seçim çevrelerinde kullanılan geçerli oyların % 25'den azını alan siyasî partilere ve bağımsız adaylara milletvekilliği tahsis edilmez. Hiç bir siyasî parti ve bağımsız aday bu oranı aşmamışsa milletvekilleri, partilere ve bağımsız adaylara geçerli oylarının 1, 2, 3'e bölünmesi suretiyle dağıtılır.

MADDE 5. – Bu ara seçimler için Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanacak masraf programına ve harcamalarına yetecek miktarda bütçe aktarmaları ile ödeme yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 6. – 20 Eylül 1994 tarihinden önce kurulmuş bulunan bütün siyasî partiler bu milletvekili ara seçimine katılabilirler.

MADDE 7. – 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 26 ncı maddesinin c fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Siyasî parti sütunları arasında yarım (0,5) santimetre ve iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır."

MADDE 8. – Bu milletvekili ara seçimlerinde, seçimlerle ilgili kanunların ve diğer kanunların seçimlerle ilgili maddelerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

MADDE 9. – Bu milletvekili ara seçiminde siyasî partilerin tespit edecekleri aday sayısında 2839 sayılı Kanunun 12 nci maddesi son cümlesi uygulanmaz. Siyasî partiler seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısı kadar aday gösterirler.

MADDE 10. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. – Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

4 Aralık 1994 Günü Milletvekili ve Mahallî İdareler Ara Seçimi Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. – Adana, Adıyaman, Ankara, Batman, Bursa, Diyarbakır, Isparta, İstanbul, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak ve Van illerinde boşalmış olan yirmiiki milletvekilliği ile bu ve diğer illerde seçimin başlangıç tarihine kadar boşalacak milletvekillikleri için 4 Aralık 1994 günü ara seçim yapılır.

6 Kasım 1994 tarihinde yapılacak mahallî idareler ara seçiminin oy verme günü de 4 Aralık 1994'tür.

Bu milletvekili ara seçiminin başlangıç tarihi ve seçimlerle ilgili diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulunca oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

MADDE 2. – Bu seçimlerde 27 Mart 1994 günü yapılan Mahallî İdareler Genel seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme, sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması ve listede ismi bulunmayanlardan, askerlik hizmetinden terhis olanların terhis evrakıyla, memur olarak tayin olanların da tayin evrakıyla askı gününden önce ilgili seçim kuruluna müracaatı suretiyle olur. Bu suretle oluşan listeler başka bir ilan vesair işleme tabi tutulmadan çoğaltılarak sandık seçmen listesi olarak kullanılır. Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

MADDE 3. – Bu milletvekili ara seçiminde oy pusulalarında adaylar için tercih işareti kullanılmaz.

MADDE 4. – Bu milletvekili ara seçiminde iki ve daha fazla milletvekili çıkaracak seçim çevrelerinde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen seçim çevresi barajı % 20'dir. Bu seçim çevrelerinde kullanılan geçerli oyların % 20'sinden azını alan siyasî partilere ve bağımsız adaylara milletvekilliği tahsis edilmez. Hiç bir siyasî parti ve bağımsız aday bu oranı aşamamışsa, milletvekillikleri, partilere ve bağımsız adaylara geçerli oyların 1, 2, 3'e bölünmesi suretiyle dağıtılır.

MADDE 5. – Teklifin 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. – 20 Eylül 1994 tarihinden önce kurulmuş bulunan bütün siyasî partiler bu milletvekili ara seçimine katılabilirler.

Bu milletvekili ara seçimine katılan siyasî partilere 27 Mart 1994 tarihinde yapılan mahallî idareler genel seçiminde bütçeden ödenen yardımın % 20'si oranında ödeme yapılır. Bu meblağ, seçime ilk defa katılan partiler için 27 Mart 1994 mahallî idareler genel seçiminde en az yardım alan partinin aldığı yardımın % 20'si oranında nakden verilir. Kalan meblağ diğer partilere ilgili kanun gereğince dağıtılır.

MADDE 7. – Teklifin 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. – Bu milletvekili ara seçiminde kullanılacak birleşik oy pusulasında yer alacak siyasî parti ve bağımsız adayların çekilecek kura esasına göre yerleştiriliş biçimi gerektiğinde Yüksek Seçim Kurulunca ayrıca belirlenir.

MADDE 9. – Teklifin 8 inci maddesi 9 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. – Teklifin 9 uncu maddesi 10 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. – Bu milletvekili ara seçiminde bağımsız milletvekili adaylarının yatırmış oldukları teminatlar Hazineye irad kaydolunur.

MADDE 12. – Teklifin 10 uncu maddesi 12 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. – Teklifin 11 inci maddesi 13 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.